

Time : 2 Hrs.

N.B.

1. All questions are Compulsory
2. Internal options are motioned.
3. Figures to the right indicate marks.

Unit I

Q.1 A) Define 'Human Development'. Determine the nature and nurture of Life - Span development. (15)

OR

B) Write Short notes on :- (Any 3) (15)

- a. Freud's psychoanalytic theory
- b. Operant Conditioning
- c. Piaget's Theory of Cognitive Development
- d. Experimental Method

Unit II

Q.2 A) Explain in detail three stages of Prenatal Development. (15)

OR

B) Write Short notes on :- (Any 3) (15)

- a. Role of Genetics in Intelligence
- b. Paternal factors affecting Prenatal Development
- c. Cesarean Delivery
- d. Multiple - birth

Unit III

Q.3 A) Discuss various sensational development among Infants. (15)

OR

B) Write short notes on :- (Any 3) (15)

- a. Gross motor skills
- b. Sudden Infant Death Syndrome
- c. Nutrition in Infancy
- d. Sleeping Habits among Infants

Unit IV

Q.4 A) Discuss how cognitive development takes place among Infants. (15)

OR

B) Write short notes on :- (Any 3) (15)

सूचना.

१. सर्व प्रश्न अनिवार्य
२. आंतरिम पर्याय मांडलेले आहेत
३. उजवीकडील अंकगुण दर्शवतात

विभाग १

प्र.१'अ 'मानवी विकासाची' व्याख्या करा. जीवनपटच्या विकासाचे स्वरूप व जोपसणा कशी ठरते, ते स्पष्ट करा.

(१५)

किंवा

ब टीपा लिहा . (कोणतेही तीन)

(१५)

- अ. फ्रॉईडचा मनोविश्लेषणात्मक सिध्दांत
- ब. साधक अध्ययन
- क. पियाजेटचा बौधिक विकासाचा सिध्दांत
- ड. प्रयोगिक पध्दत

विभाग २

प्र.२ अ. जन्मपूर्व अवस्थेतील तीन टप्प्यांचे सखोलपणे स्पष्टीकरण द्या

(१५)

किंवा

ब टीपा लिहा. (कोणतेही तीन)

(१५)

- अ. बुद्धिमत्तेमध्ये जैविकतेची भूमिका
- ब. जन्मपूर्व अवस्थेच्या विकासावर परिणाम करणारे पित्यातील घटक
- क. सिझेरियन पध्दतीने प्रसूती
- ड. बहुजन्म

विभाग ३

प्र.३ अ अर्भक बालकांमधील संवेदनिय विकासाची चर्चा करा.

(१५)

किंवा

ब टीपा लिहा. (कोणतेही तीन)

(१५)

- अ. सकल स्नायू कौशल्ये
- ब. अकाली अर्भक मृत्यूचे संरक्षण
- क. अर्भकांमधील आहार
- ड. अर्भकांमधील झोपण्याच्या सवयी

विभाग ४

प्र.४ अ. अर्भकामध्ये बौद्धिक विकास कसा होतो, ह्यावर चर्चा करा

(१५)

किंवा

ब टीपा लिहा. (कोणतेही तीन)

(१५)

अ. अर्भक मूलांमधील स्मृतीचा काळ

ब. इंद्रियस्नायूकाळातील पहिले दोन टप्पे

क. अर्भकामधील भाषिक विकास

ड. 'ऑटोमॅटॉझेशन'

(१५)

a. Freud's psychoanalytic theory

*****

b. Operant Conditioning

c. Piaget's Theory of Cognitive Development

d. Experimental Method

Unit II

Q.2 A) Explain in detail three stages of Prenatal Development.

B) Write short notes on :- (Any 3)

a. XR अर्भक Genes in Intelligence

b. ५P प्रसूती factors affecting Prenatal Development

c. ६ Cरेवॉटेन Delivery

d. Multiple - birth

Unit III

प्र.३ पर्यावरणाचे विविध चरित्रे स्पष्ट करा.

(१०)

Q.4 A) Discuss various sensation development among Infants.

प्र.४ संसाधनांची OR या बरोपानची जीवनातील त्यांचे महत्त्व स्पष्ट करा.

(१०)

B) Write short notes on :- (Any 3)

a. Gross motor skills

b. Sudden Infant Death Syndrome

c. Nutrition in Infancy

d. Sleeping Habits among Infants

(१०)

प्र.५ भूखेवनाच्या अर्भकाच्या अर्भकाची चर्चा करा. "निरता कुपोषण विसृष्टी स्पष्ट करा."

(१०)

Unit IV

Q.4 A) Discuss how cognitive development takes place among Infants.

(15)

*****